

Systemiskt arbetssätt inom barn- och familjesocialarbete och eftervård

- En studie kring arbetssätt och visioner ur socialarbetares och -handledares perspektiv

Jenny Nylund & Malin Rosendahl
Praktikforskning i socialarbete
Magisterprogrammet för socialarbete
Helsingfors universitet
Februari 2023

FORSKNINGS- KONTEXT

Vi har riktat vår studie till barn- och familjesocialarbete samt barnskyddets eftervård i Österbottens välfärdsområdes norra distrikt som deltar i forskningsprojektet Multiprax. Vår praktikforskning är en del av projektet Multiprax som har fokus på flera områden inom systemiskt arbetssätt. Vår handledare i praktikforskningen är Ilse Julkunen som också är ledande professor inom Multiprax forskningsprojektet. Forskningsstuderandena har kontaktpersoner till arbetsplatserna. Enheterna som deltar i vår praktikforskning betjänar idag fem kommuner och har implementerat det systemiska arbetssättet inom barnskyddet och barn- och familjesocialarbete 2018.

Systemiskt arbetssätt är ett relativt nytt arbetssätt i Finland. Största delen av forskningen inom systemiskt arbetssätt har gjorts på barnskyddets arbete. Forskningsstuderandena vill med denna studie bredda kunskapen om systemiskt arbetssätt med barn och unga till andra områden än inom barnskyddet. Efter årsskiftet 2023 kommer alla kommuner i Finland ingå i ett välfärdsområde med flera kommuner vilket innebär att stora förändringar inom socialvården eftersom servicen ska vara samma till kommunernas alla invånare i samma välfärdsområde. Med detta i åtanke är det viktigt att få kunskap om hur man arbetar och vilken service klienterna får.

SYFTE

Syftet med praktikforskningen var att ta reda på hur det systemiska arbetssättet tillämpas i dagsläget inom barn- och familjesocialarbete samt barnskyddets eftervård och vilka behov socialarbetare och -handledare ser inför framtiden gällande det systemiska arbetssättet. Som en del av detta vill vi också belysa främjande av delaktighet.

MATERIAL OCH ANALYS

Materialet till studien har fått från två semistrukturerade gruppintervjuer. Den ena intervjun har gjorts med socialarbetare och socialhandledare inom barn- och familjesocialarbete. Den andra intervjun har

gjorts med socialarbetare och socialhandledare som arbetar inom barnskyddets eftervård. Kvalitativ innehållsanalys används som analysmetod av datamaterialet från gruppintervjuerna. I texten av de transkriberade intervjuerna söker forskningsstuderandena centrala teman och kodar texten utifrån dessa teman. Som teoretisk utgångspunkt har använts systeminriktad teori, vilket innebär tron på att nätverk är viktiga för individen.

RESULTAT

För att besvara vår frågeställning presenteras resultatet i olika teman som vi fått fram ur vår analys av det transkriberade materialet från intervjuerna med barn- och familjesocialarbete samt eftervården. Enligt följande:

1) Kartläggning av systemiskt arbetssätt

BARN- OCH FAMILJESOCIALARBETE

- ❖ Arbetat systemiskt i några år
 - ❖ Utbildning + Boosterdagar
 - ❖ Systemiska möten var tredje vecka
 - ❖ Familjeterapeut
 - ❖ Släktträd, styrka, oro
 - ❖ Barnets perspektiv
 - ❖ Teammöten varje vecka
 - ❖ Systemiska tankesättet går ut över annat arbete
- ##### EFTERVÅRD
- ❖ Egen enhet "allösterbottniska enheten" 18-25 år
 - ❖ Inte systemiskt arbetssätt i bruk men går utbildning-> femårsplan
 - ❖ Lågtröskelverksamhet
 - ❖ Finns ändå systemiskt tankesätt i deras arbete
 - ❖ Under 18 år hör till barnskyddet. Har systemiskt arbetssätt implementerat

2) Delaktighet

- ❖ Barnets/den ungas synvinkel
- ❖ Frivillighet
- ❖ Byggande av relationer och tillit "mikrokontakt"

3) System

- ❖ Nätverk kring barnet/den unga
- ❖ Hela familjen med i arbete
- ❖ Samarbetspartner ex. Skola
- ❖ Stöda viktiga relationer
- ❖ Nya goda relationer
- ❖ får relationer som kan hålla länge
- ❖ Nätverksmöten
- ❖ Styrkor

4) Utmaningar

- ❖ Välfärdsområdet och utveckling
- ❖ Personalresurser och klientmängd

5) Utveckling

BARN- OCH FAMILJESOCIALARBETE

- ❖ Klienter med på det systemiska mötet
- ❖ Utbildning för nya medlemmar i teamet
- ❖ Önskar en koordinator för det systemiska arbetet inom välfärdsområdet

EFTERVÅRD

- ❖ Implementering av systemiskt arbetssätt
- ❖ Strukturerade teammöten med terapeut
- ❖ Ta med nätverk mera i arbetet

IDÉER FÖR UTVECKLING

Intervjuerna i sig var reflekterande över hur informanterna ser på det systemiska arbetssättet och hur de arbetar systemiskt och det kan vara en början till en process för vidare utveckling inom enheten. Det vi speciellt vill återge till praktikplatserna är att analyserna av intervjuerna visade att systemiskt arbetssätt framkommer på flera sätt som vi beskrivit ovan och är mer än bara teammöten vilket i sig kan vara värdefullt att konstatera att det kan ge mervärde i hela arbetet. Vi kunde även konstatera ett positivt förhållningssätt från informanterna till systemiskt arbetssätt vilket underlättar vidareutveckling. Vi hoppas att eftervården går vidare med att utreda nätverk till exempel genom släktträd och att barn- och familjesocialarbete provar på att bjuda med flera klienter på systemiska teammöten för att se vad det kan erbjuda. Informanterna vid barn- och familjesocialarbete lyfte fram ett behov att en gemensam koordinator inom välfärdsområdet för det systemiska arbetssättet.

LITTERATUR

Aaltio, E. & Isokuortti, N. (2019) Systeemisen lastensuojelun toimintamallin pilotointi. Valtakunnallinen arviointi. Helsinki THL 3/2019

Fagerström, K. (2016) Ihmissuhteita rakentava ja ylläpitävä lastensuojelu -Hackneyn malli ja systeeminen käytäntö lastensuojelutyössä. Työpäpöri THL 42/2016

Julkunen, I. (2022). *Vardagseffekter i systemisk praxis – en multifallsstudie med främjan att utveckla hållbara och kunskapsdrivna välfärdstjänster, MULTIPRAX.*

Payne, M. (2021). *Modern social work theory* (Fifth edition.). Red Globe Press.